

Cynllun
Cyngor Gwynedd
2023-28

Adolygwyd Mawrth 2026

Rhagair Arweinydd y Cyngor

Map ydi Cynllun y Cyngor sy'n arwain y ffordd at y lle yr ydym yn dymuno ei gyrraedd. Mae'n ein cadw ni ar y trywydd cywir. Rydym ni am weld Gwynedd gyfartal, lewyrchus, glyd, ofalgar, Gymraeg, werdd, effeithlon sy'n edrych i'r dyfodol.

Mae ystyr y blaenoriaethau hyn yn cael eu hesbonio'n fanylach yn ein cynllun. Mae rhestr hefyd o'r holl brosiectau y byddwn ni'n eu gweithredu i wireddu'n hamcanion.

Y flaenoriaeth sy'n arbennig o agos at fy nghalon i yw Maes Blaenoriaeth newydd Gwynedd Gyfartal. Rydym yn ceisio rhoi'r egwyddor o drin pawb yn gydradd wrth wraidd pob peth, dyma'r ffordd fwyaf effeithiol o sicrhau bod gwasanaethau'n gweithio i bawb yng Ngwynedd. 'Sicrhau tegwch i bawb' a 'Merched mewn arweinyddiaeth' yw'r prosiectau fydd yn cael eu gweithredu yn enw Gwynedd Gyfartal er mwyn mynd i'r afael â'r rhwystrau sy'n cyfyngu ar gyfleoedd pobl.

Rydym ni'n adolygu Cynllun y Cyngor bob blwyddyn oherwydd mae'n byd ni'n un sy'n newid mor gyflym. Rydym yn byw drwy gyfnod lle mae costau byw yn cynyddu o hyd ac o hyd ac yn rhoi straen ar deuluoedd a phobl ein sir. Rydym yn gwbl ymwybodol fod rhaid gwneud popeth o fewn ein gallu i sicrhau bod ein cynllun yn mynd i'r afael ag anghenion pobl Gwynedd.

Rwyf yn ddiolchgar am ymroddiad pob Cynghorydd, pob un o weithlu'r Cyngor, ein partneriaid a'n cymunedau, sy'n gweithio'n galed gyda ni i wneud y gorau bob dydd dros ein sir a'n pobl.

Plant Gwynedd ydi ein dyfodol, ac mae'r maes blaenoriaeth Gwynedd Yfory yn sicrhau ein bod yn rhoi'r cychwyn gorau posibl mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc. Mae gweld Gwynedd yn sir sy'n gyfeillgar i blant ac yn sir trawma-wybodus yn holl bwysig i mi.

Rwyf yn hynod falch o'r ffaith fod Gwynedd yn sir unigryw sydd â hunaniaeth ddiwylliannol a chymunedol gref. Mae prosiectau'r maes blaenoriaeth Gwynedd Gymraeg yn hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir gan sicrhau cyfleoedd i bawb allu defnyddio'r Gymraeg yn eu cymunedau.

Mae sicrhau bod pobl yn gallu byw a ffynnu yn eu cymunedau nhw eu hunain yn addewid arall, ac mae'r prosiect newydd 'Nol i Wynedd' efo'r nod o gryfhau poblogaeth Gwynedd er mwyn cyfrannu at gymunedau bywiog a thwf economaidd.

Yn ychwanegol, mae Cynllun Ymateb: Cyfiawnder Trwy Ein Dewder yn cael ei nodi ar ddechrau Cynllun y Cyngor. Mae'n tanlinellu'r ffaith bod y gwaith hwn yn ymrwymiad parhaus gennym ni.

Fel Arweinydd y Cyngor, dwi'n edrych ymlaen at weithio gyda chi, a'r holl bartneriaid drwy Wynedd sydd wirioneddol yn credu mewn *gwneud* beth mae'r cynllun hwn yn siarad am wneud. Gweld Gwynedd yn ffynnu yw'r nod i ni i gyd.

Cynghorydd Nia Wyn Jeffreys
Arweinydd Cyngor Gwynedd

Cyflwyniad

Cynllun y Cyngor sy'n amlinellu cyfeiriad gwaith yr Awdurdod.

Bob blwyddyn mae'n cael ei adolygu, ac yn dilyn yr adolygiad diweddaraf o'i gyrhaeddiad a'r sefyllfa ariannol bresennol, dyma'r blaenoriaethau sydd wedi cael eu cytuno.

Cofiwch mai rhannau o waith y Cyngor sy'n ymddangos ynddo; mae'r gwaith dyddiol o ddarparu gwasanaethau drwy'r sir yn parhau hefyd.

Ystyriwch hefyd bod gan Lywodraeth Cymru ddeddf o'r enw 'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.' Y Meysydd Blaenoriaeth welwch chi yng Nghynllun y Cyngor yw'r Amcanion Llesiant mae'r Llywodraeth yn gofyn i gynghorau eu creu er mwyn cyfrannu at gyflawni saith nod deddf 2015.

Mae'r ddeddf hefyd yn gofyn i'r Cyngor ystyried gweithio mewn pum ffordd benodol sef; ystyried yr hirdymor, atal, gweithio'n integredig, gweithio'n gydweithredol a chynnwys pobl o bob oed. Bydd Gwynedd yn gwneud hyn ac yn gosod ei thrigolion wrth galon pob penderfyniad.

Mae i'r Cynllun, wyth maes blaenoriaeth. Yr un newydd yw Gwynedd Gyfartal. Ymhob maes, mae nifer o brosiectau. Drwy weithredu'r prosiectau mae'r cyngor yn rhoi ei weledigaeth ar waith.

Mae rhai prosiectau sydd wedi cyflawni eu hamcanion gwreiddiol wedi symud o'r cynllun i fod yn rhan o waith dyddiol adrannau'r cyngor. Mae ambell brosiect newydd ac ymrwymiad i danlinellu rhai o nodweddion prosiectau eraill.

Mae trosolwg o Cynllun Ymateb: Cyfiawnder Trwy ein Dewrder wedi ei ychwanegu hefyd. Mae hyn er mwyn tanlinellu'r ymrwymiad parhaus i'w weithredu.

Dyma'r wyth Maes Blaenoriaeth.

- **GWYNEDD GYFARTAL** - Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg
- **GWYNEDD YFORY** - Rhoi'r cychwyn gorau posibl mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc
- **GWYNEDD LEWYRCHUS** - Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng
- **GWYNEDD GLYD** - Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau
- **GWYNEDD OFALGAR** - Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau
- **GWYNEDD GYMRAEG** - Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posibl i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned
- **GWYNEDD WERDD** - Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd
- **GWYNEDD EFFEITHLON** - Sicrhau bod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon

Prosiectau	Trosolwg
Cynllun Ymateb	Pwrpas ein Cynllun Ymateb yw esbonio sut fydd y Cyngor yn gwneud popeth o fewn ein gallu i sicrhau na fydd troseddu fel hyn yn digwydd eto yng Ngwynedd a bod ein trefniadau Diogelu plant a phobl ifanc o'r safon uchaf posibl. Mae themâu y Cynllun yn cynnwys Llais y Plentyn a chefnogi dioddefwyr, rheoli honiadau a phryderon, hyfforddiant a pholisïau, llywodraethiant, grym rhesymol, ymateb i argyfwng, a chefnogi Ysgol Friars. Mae'r Cynllun yn gynhwysfawr ac yn cynnwys nifer fawr o ffrydiau gwaith a manylir ar y cyfan yn y Cynllun Ymateb.

Maes Blaenoriaeth - GWYNEDD GYFARTAL

Ein huchelgais yw sicrhau ein bod yn rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg.

Prosiectau	Trosolwg
Sicrhau tegwch i bawb	Byddwn yn parhau gyda gwaith sydd eisoes ar y gweill er mwyn sicrhau fod y Cyngor, yn ei holl weithredoedd, yn rhoi sylw dyledus i gydraddoldeb. Byddwn yn adnabod gwaith sydd angen ei wneud er mwyn sicrhau fod y Cyngor yn trin pawb mewn ffordd sy'n deg, beth bynnag eu nodweddion cydraddoldeb, eu cefndir a'u hanghenion.
Merched mewn arweinyddiaeth	Mae nifer y merched sy'n cyflawni swyddogaeth reolaethol o fewn y Cyngor yn anghymesur â rhaniad y gweithlu cyfan. Byddwn felly yn parhau gyda rhaglen datblygu potensial ar gyfer merched, cynnal awdit o'n dulliau recriwtio a phenodi ar gyfer swyddi rheolaethol, a chreu fforwm ar gyfer arweinwyr a darpar-arweinwyr benywaidd fel rhan o'r rhaglen i annog mwy o ferched i ymgeisio am uwch-swyddi o fewn y Cyngor.

Maes Blaenoriaeth - GWYNEDD YFORY

Rhoi'r cychwyn gorau posibl mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc

Ein huchelgais yw sicrhau bod pob disgybl a addysgir yng Ngwynedd yn cael:

- Eu trin yn gyfartal, eu hannog i drin eraill yn gyfartal a sicrwydd bod eu llesiant a'u hapusrwydd yn flaenoriaeth gennym.
- Addysg o'r safon orau gan gynnwys mynediad at ystod eang o bynciau academiaidd a galwedigaethol er mwyn cyflawni gofynion y 'Cwricwlwm i Gymru' newydd.
- Mynediad at Addysg cyfrwng Cymraeg drwy gydol eu cyfnod mewn addysg.
- Eu haddysgu mewn adeiladau sydd mewn cyflwr da, yn ddiogel ac yn addas i bwrpas hyd orau ein gallu.
- Y cyfle i ddatblygu i fod yn bobl gyflawn, hapus a hyderus yn y byd.

- Cefnogaeth gan wasanaethau proffesiynol wedi eu teilwra i gwrdd ag anghenion dysgu ychwanegol.
- Y cyfle i gael pryd maethlon yn yr ysgol yn ddi-gost i gymaint o ddisgyblion â phosibl.
- Mynediad at gyfarpar a thechnoleg sy'n hybu dysgu cyfoes ac effeithiol.
- Sicrhad bod caeau chwarae a chyfleusterau addas ar gael i blant a phobl ifanc yn eu hamser hamdden.

Prosiectau	Trosolwg
Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar	Mae'r blynyddoedd cynnar yn allweddol i ddatblygiad cymdeithasol plant, a gwelwyd pwysigrwydd y cyfnod hwn yn enwedig yn ystod y pandemig. Rydym am drawsnewid y gwasanaeth yma a byddwn yn cydweithio gyda'r gwasanaeth iechyd a'r Mudiad Meithrin er mwyn sicrhau bod holl blant y sir yn cael y cychwyn gorau posibl i'w cyfnod mewn addysg.
Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu	Er gwaethaf buddsoddiad sylweddol dros y degawd diwethaf, mae nifer o adeiladau ysgolion y sir dal i fod yn hen ac angen eu moderneiddio. Byddwn yn parhau i wneud gwelliannau i ysgolion ledled y sir ac yn benodol ardal Bangor a Chricieth, a byddwn yn cymryd pob cyfle i ymgeisio am gymorth grant i'n galluogi i foderneiddio adeiladau presennol a datblygu adeiladau newydd.
Ymestyn cyfleoedd cymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir	Bydd asesiad yn cael ei gynnal o sut mae'r ddarpariaeth leuenctid newydd yn gweithio ar draws y sir, gan nodi unrhyw fylchau a gwerthuso'r deilliannau a gyflawnir i bobl ifanc, ynghyd ag ystyried opsiynau i ymestyn y cyfleoedd cymdeithasu sydd ar gael.
Gweithredu ar strategaeth 10 mlynedd ar gyfer addysg yng Ngwynedd	Yn dilyn cytuno strategaeth newydd, byddwn yn symud ymlaen i weithredu'r Strategaeth Addysg 10 mlynedd ar gyfer Gwynedd. Rydym wedi ymgysylltu gyda rhanddeiliaid allweddol ar y blaenoriaethau er mwyn sicrhau cyfundrefn addysg wydn, ynghyd â ddarpariaeth a phrofiadau addysgol o'r radd flaenaf i blant a phobl ifanc y sir.
Adolygu a gwella'r ystod o ddarpariaethau cynhwysiad yng Ngwynedd	Mae angen adolygu a gwella'r ystod ddarpariaethau cynhwysiad sydd ar gael i ddysgwyr gydag anghenion emosiynol, ymddygiadol a chymdeithasol. Mae anghenion y dysgwyr hyn wedi cynyddu, gydag effaith y pandemig i weld yn glir ac yn hirdymor.

Maes Blaenoriaeth - GWYNEDD LEWYRCHUS

Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng

Sylfaen caniatáu i bobl Gwynedd ffynnu yw sicrhau bod swyddi addas ar gael yn y sir sy'n talu cyflogau sy'n eu galluogi i gynnal eu hunain a'u teuluoedd. Ein huchelgais yw i sicrhau:

- Swyddi o safon.
- Cefnogaeth i fusnesau ffynnu.
- Twristiaeth gynaliadwy er budd cymunedau.
- Cymunedau cryf a gwydn.
- Canol trefi llewyrchus a llawn bwrlwm.

Prosiectau	Trosolwg
Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld cynaliadwy	<p>Byddwn yn cymryd cyfres o gamau er mwyn hyrwyddo ein diwylliant a chreu economi ymweld cynaliadwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri, a luniwyd ar y cyd gydag Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, yn cael ei lansio yng ngwanwyn 2023. Bydd prif bartneriaid a rhanddeiliaid yn cydweithio i gyflawni'r hyn fydd yn y Cynllun gan sefydlu Partneriaeth Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri. • Byddwn yn sicrhau llewyrch o'r dynodiad Safle Treftadaeth y Byd Tirwedd Llechi Gogledd Orllewin Cymru a sicrhau adnoddau i gyflawni Cynllun Gweithredu Safle Treftadaeth y Byd. • Byddwn yn Rheoli Cartrefi Modur sy'n ymweld â Gwynedd drwy beilota datblygu hyd at 6 safle pwrpasol i gartrefi modur aros dros nos. • Bydd cynnal Eisteddfod Genedlaethol 2023 yng Ngwynedd yn llwyfan i ddathlu ein diwylliant a'n hiaith, y celfyddydau a chwaraeon a sicrhau bod yr Eisteddfod yn gadael gwaddol gadarnhaol yng nghymunedau Gwynedd.
Adfywio cymunedau a chanol trefi	<p>Byddwn yn sefydlu Fframwaith Adfywio drwy ddatblygu Cynlluniau Adfywio Lleol ar gyfer 13 dalgylch ar draws y sir ac yn sicrhau trefniadau traws-adrannol o fewn y Cyngor er mwyn sicrhau bod rhaglenni gwaith yn cydblethu a rhannu gwybodaeth gyda chymunedau drwy barhau gyda'r gwaith ymgysylltu. Bydd cynlluniau gweithredu ar gyfer Canol Tref/ Dinas yn cael eu paratoi ar gyfer trefi unigol.</p>
Creu'r amgylchiadau gorau posibl yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu	<p>Byddwn yn cefnogi busnesau a mentrau cymunedol Gwynedd i ffynnu mewn sawl ffordd megis datblygu cynnyrch a chael mynediad i farchnadoedd newydd, helpu mentrau i arbed arian drwy leihau gwastraff a defnyddio technoleg yn well, cefnogi busnesau yng Ngwynedd i fasnachu gyda'i gilydd a blaenoriaethu helpu mentrau sydd yn ymrwymo i dalu 'cyflog byw gwirioneddol' i'w gweithwyr. Byddwn yn hybu busnesau i wneud y mwyaf o'r Gymraeg, yn datblygu mwy o unedau busnes i'w gosod ar rent, ac yn ymdrechu i sicrhau bod pobl Gwynedd yn elwa o brosiectau Cynllun Twf Gogledd Cymru.</p>
Cefnogi pobl Gwynedd i mewn i waith sy'n eu galluogi i gyflawni eu potensial	<p>Byddwn hefyd yn helpu pobl Gwynedd i gyflawni eu potensial a chefnogi'r rhai sydd wedi eu heithrio o'r farchnad lafur i ddychwelyd i waith a gweithio gyda chyflogwyr i'w helpu i sicrhau gweithwyr digonol.</p>
Cadw'r Budd yn Lleol	<p>Mae'r Cyngor yn gyfrifol am brynu nwyddau a gwasanaethau sylweddol gan gwmnïau allanol ac rydym yn awyddus i weld busnesau lleol yn cystadlu ac ennill y cytundebau hyn er mwyn sicrhau bod cymaint o wariant y Cyngor ag sy'n bosibl yn aros yn lleol.</p>

	Bydd y prosiect yma yn sicrhau ein bod yn gwneud pob ymdrech i gefnogi busnesau lleol i ymgeisio am gyfleon, o fewn y rheolau perthnasol, ac ar yr un pryd yn sicrhau bod y Cyngor yn cael y gwerth gorau am yr arian sy'n cael ei wario.
Strategaeth Datblygu Economaidd Gwynedd	Bydd y Strategaeth yn anelu i greu economi fwy cynhyrchiol, gynaliadwy a chynhwysol i Wynedd, gan gryfhau'r Gymraeg, cynyddu cyfleoedd lleol a gwella llesiant cymunedau. Y bwriad fydd helpu pobl a busnesau i ffynnu drwy greu swyddi gwell, gwella sgiliau, a sicrhau bod buddion economaidd yn aros yn y sir.

Maes Blaenoriaeth – GWYNEDD GLYD

Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau

Ein huchelgais yw i sicrhau bod gan pob person yng Ngwynedd fynediad at gartref addas o safon, sy'n fforddiadwy ac sy'n gwella ansawdd eu bywydau. Byddwn yn ceisio cyflawni hyn drwy osod uchelgais i:

- Sicrhau bod neb yn ddigartref yng Ngwynedd.
- Helpu trigolion Gwynedd i fod yn berchen ar gartref fforddiadwy yn eu cymuned.
- Sicrhau bod tai newydd yng Ngwynedd yn amgylcheddol gyfeillgar.
- Sicrhau bod tai Gwynedd yn cael dylanwad cadarnhaol ar iechyd a llesiant trigolion y sir.

Prosiectau	Trosolwg
Cynyddu'r cyflenwad o dai addas i bobl leol	Byddwn yn cyflawni'r prosiectau sydd yn rhan o'n Cynllun Gweithredu Tai i gynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd allu sicrhau cartref addas. Ymysg y 33 prosiect unigol sy'n rhan o'r Cynllun Gweithredu Tai, byddwn yn: <ul style="list-style-type: none"> • Cydweithio gyda'r cymdeithasau tai lleol i adeiladu mwy o dai cymdeithasol trwy gyflymu'r rhaglen adeiladu gan anelu i godi 500 o dai newydd. • Adeiladu ein tai ein hunain mewn safleoedd ar draws y sir. Byddant ar gael i drigolion lleol ar rent canolraddol neu i'w prynu trwy gynlluniau rhannu ecwiti. Anelir i godi 100 o dai o'r math yma. • Prynu tai preifat er mwyn eu gosod ar rent fforddiadwy i bobl leol. Byddwn yn targedu tai gwag yn y lle cyntaf ond byddwn hefyd yn edrych ar dai sydd ar y farchnad agored. Anelir i brynu 100 o dai fforddiadwy dros oes y Cynllun. • Darparu cymorth ar ffurf cynllun rhannu ecwiti fel y gall prynwyr tro cyntaf lleol gystadlu yn y farchnad dai. • Darparu grantiau er mwyn helpu prynwyr tro cyntaf i adnewyddu tai gweigion i safon byw derbyniol. Bydd hyn yn dod â thai gwag yn ôl i ddefnydd ac yn helpu pobl ifanc a phrynwyr tro cyntaf i fyw mewn tŷ. Anelir i ddod â 250 o dai gwag yn ôl i ddefnydd.

<p>Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn prynu tir adeiladu ar gyfer y dyfodol. <p>Er mwyn sicrhau nad ydi pobl ddigartref yn gorfod treulio amser maith mewn llety dros dro, byddwn yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datblygu ein huned ‘tai â chefnogaeth’ ein hunain, sef llety lle darperir cefnogaeth i unigolion digartref gan staff arbenigol er mwyn caniatáu iddynt ddysgu a datblygu sgiliau bywyd er mwyn gwella eu gallu i gynnal tenantiaeth yn y dyfodol. • Adnewyddu ac uwchraddio hen adeilad NatWest a GISDA yng Nghaernarfon i ddarparu pump fflat i ieuenctid digartref, ac ymestyn y caffi presennol i greu cyflogaeth i’r digartref, ynghyd â chreu cartref parhaol i GISDA a chreu gofod aml-asiantaethol i gefnogi ieuenctid digartref. • Llunio pecyn cefnogaeth i annog landlordiaid preifat i gynnig llety parhaol i’r digartref, yn hytrach na’u gosod am gyfnodau tymor byr neu fel llety gwyliau. Anelir i gael 100 o unedau llety parhaol dros oes y Cynllun. • Gweithio i atal digartrefedd trwy gynyddu ein capasiti i gynorthwyo a chefnogi unigolion bregus i barhau yn eu cartref. • Ceisio symud pobl digartref i lety sefydlog cyn gynted â phosibl, yn hytrach na’u bod yn aros mewn llety dros dro am gyfnodau hir.
<p>Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr</p>	<p>Mae’r nifer sylweddol o dai yng Ngwynedd sy’n cael eu defnyddio fel ail gartrefi a llety gwyliau tymor-byr yn cael effaith andwyol ar allu pobl y sir i gael mynediad at gartrefi yn eu cymunedau.</p> <p>Mae’r Cyngor wedi cyflwyno ymchwil manwl i’r Llywodraeth yn amlygu’r angen am weithredu ym meysydd cynllunio, trethiant a thrwyddedu er mwyn cael gwell rheolaeth o’r sefyllfa. Yn dilyn cyhoeddiadau diweddar gan y Llywodraeth, gan gynnwys sefydlu Peilot Dwyfor sy’n ymrwymo i gyflwyno camau i daclo problemau yn y maes, mae’r Cyngor yn paratoi i weithredu’r newidiadau deddfwriaethol mor fuan â phosibl. Byddwn hefyd yn gosod premiwm treth Cyngor ar gyfer ail gartrefi a thai gwag bob blwyddyn ar gyfradd briodol i ymateb i’r sefyllfa ar y pryd.</p>

Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau

Mae gofalu am unigolion bregus yn un o'n prif gyfrifoldebau a'n huchelgais yw cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau drwy:

- Ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus neu sy'n agored i niwed.
- Cefnogi trigolion i gymryd rhan ac ymgysylltu gyda'u cymunedau, ac i leihau tloedi a'i effeithiau.
- Sicrhau bod plant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn byw bywydau hapus ac yn cyrraedd eu potensial o ran eu haddysg, eu hiechyd a'u lles.
- Sicrhau bod gwybodaeth ar gael i drigolion Gwynedd i'w cynorthwyo i wneud penderfyniadau gwybodus am eu hiechyd a'u lles corfforol a meddyliol.
- Galluogi trigolion Gwynedd i fyw'n annibynnol mewn llety addas a chydag urddas gyhyd ag y bo modd yn eu cymuned.
- Cefnogi gofalwyr di-dâl.
- Darparu gofal a chefnogaeth o safon uchel yn y lle iawn ar yr amser iawn.
- Cefnogi ein cymunedau i sicrhau hygyrchedd ac i ddatblygu'n Wynedd Oed Gyfeillgar.

Prosiectau	Trosolwg
Moderneiddio ein hadnoddau gofal i gwrdd ag anghenion y dyfodol	<p>Byddwn yn moderneiddio ein cartrefi gofal, yn diweddarau ein hadnoddau cymunedol ac yn ehangu'r opsiynau llety sydd ar gael i drigolion Gwynedd.</p> <p>Ymysg ein cynlluniau mae:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tai Gofal Ychwanegol - Datblygu dros 100 o unedau newydd ym Mhenyberth, Frondeg (Caernarfon), Canolfan Lleu (Penygroes) a Dolgellau.• Cartrefi Preswyl:<ul style="list-style-type: none">○ Ailddatblygu Plas Gwilym, Penygroes.○ Uwchraddio Hafod Mawddach a Cefn Rodyn.○ Agor Uned Dementia yng Nghartrefi Bryn Blodau a Plas Hedd.○ Cynllunio datblygiadau dementia yn Plas Pengwaith○ Agor cartref nyrsio a dementia newydd yn Penyberth• Tai â Chefnogaeth yn y Gymuned – isafswm o 6 tŷ wedi eu lleoli ar hyd a lled y sir er mwyn cynnig cartrefi gofal addas a diogel.• Gwaith comisiynu ar y cyd gyda'r Adran Tai i ddeall y galw am lety gofal yn y dyfodol.

<p>Defnyddio mwy ar dechnoleg i wella gallu trigolion Gwynedd i gael mynediad at gefnogaeth a gofal</p>	<p>Byddwn yn galluogi pobl Gwynedd i fyw eu bywyd gorau cyn hired â phosibl o fewn eu cymunedau'n lleol. I gyflawni hyn, mae angen iddynt fod â'r wybodaeth sydd ei angen i allu manteisio ar gyfleon cymunedol fyddai'n hyrwyddo eu llesiant, yn ogystal â dulliau hyblyg o drefnu'r gefnogaeth sydd ei angen arnynt.</p> <p>Ymysg ein cynlluniau mae:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mabwysiadu a hyrwyddo system gwybodaeth gymunedol, Dewis • Integreiddio system therapi galwedigaethol rithiol, AskSarah, i'n gwefan • Datblygu ein defnydd o Ofal Alluogwyd drwy Dechnoleg (TEC) • Hyrwyddo defnydd o'r gwasanaeth Teleofal • Gwneud defnydd o roboteg i alluogi byw'n annibynnol • Datblygu ein system Taliadau Uniongyrchol drwy ddefnyddio waled rithiol
<p>Cydweithio gyda Gwasanaethau Iechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned</p>	<p>I sicrhau ein bod yn hyrwyddo llesiant unigolion yn llawn, mae'n hollbwysig ein bod yn medru newid ein diwylliant a sicrhau ein bod yn cydweithio'n effeithiol gyda'r Bwrdd Iechyd i ddarparu gwasanaethau gofal ac iechyd cynhwysfawr i'r dyfodol.</p> <p>Ymysg ein cynlluniau mae:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cydleoli timau oedolion gyda nyrsys cymuned a therapyddion iechyd • Datblygu systemau cydweithio fel un tîm o amgylch yr unigolyn drwy system Tîm Adnoddau Cymunedol • Cydweithio i alinio'r Timau Adnoddau Cymunedol i'r Clystyrau Iechyd Cynradd • Datblygu trefniadau cydweithio newydd i'r timau iechyd meddwl cymunedol
<p>Datblygu cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth</p>	<p>Byddwn yn hyrwyddo cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth. Ymysg cynlluniau eraill, byddwn yn gwella'r ddarpariaeth yn ein Canolfannau Dydd Anableddau Dysgu yn Dolfeurig yn Nolgellau a Frondeg, Caernarfon.</p>
<p>Llechen Lân</p>	<p>Byddwn yn paratoi dadansoddiad o ddemograffeg Gwynedd; y galw am wasanaeth; ac arferion gorau gwasanaethau cymdeithasol er mwyn deall ac amlygu y galw am wasanaeth a'r adnoddau cysylltiedig a fydd eu hangen ar gyfer yr ugain mlynedd nesaf.</p>
<p>Datblygu ymhellach y ddarpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan</p>	<p>Rydym am wella profiadau'r plant sydd yn ngofal y Cyngor gydag anghenion dwys a chymhleth, sydd ar hyn o bryd yn gorfod gadael y sir neu Gymru er mwyn cael darpariaeth addas. Byddwn yn datblygu cartrefi preswyl cofrestredig ar gyfer grwpiau bychan o hyd at ddau o blant fydd yn caniatáu iddynt gael</p>

	gofal yng Ngwynedd, mynychu ysgolion lleol, a chymryd rhan gyflawn ym mywyd eu cymunedau.
Sicrhau bod cefnogaeth amserol a llawn i'w gael i gefnogi pobl i allu byw adref gyda'u teuluoedd	I sicrhau bod modd i bobl fyw eu bywyd gorau, mae'n rhaid i ni sicrhau bod cefnogaeth prydlon a rhwydd ar gael i unigolion a'u teuluoedd. Byddwn yn gweithredu cynlluniau er mwyn: <ul style="list-style-type: none"> • sicrhau ein bod yn cydnabod pa mor werthfawr yw gofalwyr teuluol a di-dâl drwy wneud yn siŵr ein bod yn gallu eu hadnabod yn rhwydd a chynnig cefnogaeth lawn iddynt wrth ofalu. • lleihau ein rhestrau aros am becynnau gofal cartref newydd, gan sicrhau nad oes unrhyw un yng Ngwynedd yn aros mwy na 28 diwrnod yn dilyn asesiad gofal.
Cefnogi Llesiant Pobl	Mae rhai trigolion yn ei chael hi'n anodd i ymdopi gyda heriau bywyd ac mae sefyllfa nifer o drigolion wedi gwaethygu yn sgil yr argyfwng costau byw. Mae'r trigolion hyn angen cefnogaeth i ymdopi, i ffynnu, i fod yn ddiogel, ac i gadw'n iach. Mae gennym rwydwaith eang drwy ein cymunedau sy'n helpu ac yn cefnogi trigolion i ymdopi ac yn ymateb i'w hanghenion amrywiol. Mae'r rhwydwaith honno angen cefnogaeth i gynnal yr ymdrech gwirfoddol hwnnw, a byddwn yn gweithio i gryfhau'r gwaith hanfodol yma dros y blynyddoedd nesaf.
Cynllun Awtistiaeth	Mae plant, pobl ifanc ac oedolion awtistig yn ei chael hi'n anodd cael y gefnogaeth arbenigol sydd ei hangen arnynt. Byddwn felly yn gwella'n darpariaeth a'i gwneud hi'n haws i unigolion a'u teuluoedd i drosglwyddo rhwng gwahanol wasanaethau.

Maes Blaenoriaeth – GWYNEDD GYMRAEG

Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posibl i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned.

Fel arweinydd cenedlaethol byddwn yn hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir. Ein huchelgais yw:

- Sicrhau bod pob plentyn yng Ngwynedd yn gallu defnyddio'r Gymraeg yn hyderus yn yr ysgol ac yn gymdeithasol.
- Hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir a sicrhau bod cyfleoedd digonol i bawb allu defnyddio'r Gymraeg yn naturiol yn eu cymunedau.
- Cydweithio gyda'n partneriaid i hwyluso'r gallu i drigolion Gwynedd gael mynediad at holl wasanaethau cyhoeddus drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Sicrhau bod hybu'r Gymraeg yn rhan allweddol o holl waith y Cyngor, ac unrhyw gynlluniau sydd yn effeithio ar bobl Gwynedd.
- Cefnogi ymdrechion i greu siaradwyr newydd o bob oed.
- Sicrhau mynediad at wybodaeth a chyfleusterau hamdden, diwylliannol a chelfyddydol o safon.

Prosiectau	Trosolwg
Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd	Byddwn yn cynnal prosiectau penodol a fydd yn hybu'r defnydd o'r Gymraeg ac yn cynyddu'r cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned. Bydd hyn yn cynnwys cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg wrth ymwneud â gwasanaethau cyhoeddus a chymunedol.
Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi	Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi er mwyn sicrhau bod holl bolisiau a gwasanaethau addysg a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Ngwynedd yn gosod sylfaen gadarn i'r Gymraeg, yn cyfrannu at Cymraeg 2050, ac yn adlewyrchu'r newidiadau mwyaf diweddar yn y maes gan Lywodraeth Cymru.
Nôl i Wynedd	Ein bwriad fydd cryfhau poblogaeth Gwynedd drwy ddenu a chadw siaradwyr Cymraeg, pobl ifanc a gweithwyr medrus. Trwy wneud hyn, byddwn yn ymateb i heriau demograffig a phrinder sgiliau er mwyn cyfrannu at gymunedau cynaliadwy, bywiog ac economaidd gystadleuol.

Maes Blaenoriaeth – GWYNEDD WERDD

Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Mae Cyngor Gwynedd wedi datgan argyfwng hinsawdd, a'n nod yw i fod yn gyngor carbon sero net ac ecolegol gadarnhaol erbyn 2030. Ein huchelgais yw i sicrhau:

- Lleihad sylweddol mewn allyriadau carbon.
- Ymateb i effeithiau newid hinsawdd.
- Cynnydd mewn bioamrywiaeth a chynefinoedd natur.
- Rhwydwaith rhagorol o lwybrau i drigolion gael y dewis o deithio llesol i'w man gwaith, addysg neu hamdden.
- Rhwydwaith cludiant cyhoeddus sy'n cwrdd ag anghenion cymunedau Gwynedd.

Prosiectau	Trosolwg
Gweithredu ar risgiau llifogydd	Mae risgiau o lifogydd ac erydiad arfordirol yn cynyddu gydag effaith newid hinsawdd sy'n golygu bod lefelau môr yn codi a stormydd mwy dwys yn digwydd yn fwy aml. Mae gan Wynedd yr arfordir mwyaf yng Nghymru ac oherwydd natur ein tirwedd mae canran uchel o'n cymunedau, a'r isadeiledd sy'n eu gwasanaethu, ar yr arfordir. Byddwn yn cydweithio gydag asiantaethau eraill, er mwyn blaenoriaethu ein harfordir ar sail risg, ac yn llunio cynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r risgiau lle bo hynny'n bosibl. Mae hefyd risg o lifogydd mewndirol pan fo dŵr yn cronni ac afonydd yn gorlifo. Byddwn yn llunio cynlluniau dalgylch er mwyn helpu i osgoi/ymateb i fygythiadau presennol a chynyddol i'r dyfodol.
Gwastraff ac ailgylchu	Byddwn yn paratoui strategaeth gwastraff ac ailgylchu newydd er mwyn ceisio cynyddu'r lefel ailgylchu yn y sir i gwrdd â'r targed cenedlaethol o 70% erbyn 2025. Bydd yn asesu pa mor effeithiol yw'n

	trefniadau casglu sbwriel presennol o ran hybu ailgylchu (o ddrws i ddrws ac yn ein canolfannau) ac yn cyflwyno trefniadau newydd lle bo angen.
Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur	Mae ' Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur ' y Cyngor yn gosod uchelgais sy'n nodi y "bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." Mae'r Cynllun yn cynnwys amrediad eang o brosiectau i leihau allyriadau carbon o'n defnydd o fflyd a theithio, defnydd o adeiladau, caffael, goleuo strydoedd a sawl maes arall. Byddwn yn cychwyn gyda buddsoddiad pellach o £3m mewn cynlluniau ynni adnewyddol a byddwn hefyd yn llunio mesurau penodol i fynd i'r afael â sgil effaith newid hinsawdd ar gymunedau Gwynedd.
Teithio llesol	Mae teithio llesol yn anelu i sicrhau bod cerdded a beicio yn dod y dewis arferol ar gyfer teithiau bob dydd, er mwyn gwella iechyd personol, ansawdd yr aer ac yn gwneud lleoedd yn fwy dymunol i fyw a gweithio ynddynt. Byddwn yn gwella llwybrau cerdded a beicio presennol y sir, a chyflwyno llwybrau teithio llesol o'r newydd er mwyn hwyluso mwy o gerdded a beicio yn ein cymunedau.
Sefydlu Cynllun Datblygu Lleol newydd	Byddwn yn llunio Cynllun Datblygu Lleol newydd ar gyfer Gwynedd fydd yn cyfarch anghenion tai, cyflogaeth, cymdeithasol ac amgylcheddol trigolion y sir dros y 15 mlynedd nesaf.

Maes Blaenoriaeth - GWYNEDD EFFEITHLON

Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf a sicrhau bod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon

Er mwyn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn derbyn y gwasanaethau gorau posibl mae cyfrifoldeb arnom i sicrhau bod ein trefniadau gweithredu mewnol o'r safon uchaf bob amser. Ein huchelgais yw:

- Hybu diwylliant gweithio agored a chynhwysol sydd bob amser yn rhoi anghenion pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.
- Darparu adnoddau staffio digonol ac addas ar gyfer cyflwyno gwasanaethau.
- Bod yn sefydliad sy'n gofalu am lesiant ein gweithlu ac yn gwreiddio egwyddorion cydraddoldeb yn naturiol ym mhob rhan o'r sefydliad.
- Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

Prosiectau	Trosolwg
Datblygu diwylliant y Cyngor	Mae diwylliant y Cyngor yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud ac mae hynny yn golygu cael gwared â rhwystrau sy'n atal staff rhag gallu cyflawni, gyda phenderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth yn hytrach na thybiaethau. Rydym eisoes yn herio timau gwasanaeth i adlewyrchu ar eu trefniadau gwaith presennol, herio a ydynt yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog, ac ystyried a oes lle i wella.

	Byddwn yn canolbwyntio ar wreiddio diwylliant o rymuso, galluogi a chyflawni ar draws yr holl weithlu sy'n darparu gwasanaethau yn uniongyrchol yn ogystal ag yn anuniongyrchol i drigolion Gwynedd.
Cynllun Digidol	Mae disgwyliadau a thueddiadau pobl wedi newid yn sylweddol yn sgil y pandemig, ac mae hyn yn gyfle i weld a oes modd i ni wella profiad trigolion Gwynedd o wasanaethau rheng flaen a swyddfa gefn ymhellach drwy ddefnyddio technoleg ddigidol.
Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol	Byddwn yn mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo o'r newydd a fydd yn amlinellu cynllun y Cyngor o ran y defnyddio'n hadeiladau i ddarparu gwasanaethau. Mabwysiadwyd y Cynllun Rheoli Asedau Eiddo diwethaf yn 2016, ac mae newid sylweddol wedi bod mewn trefniadau gweithio a darpariaeth gwasanaeth ers hynny. Mae'n amserol i fod yn edrych ar reolaeth a rhesymoli'r ystad yn unol â blaenoriaethau'r Cyngor ac anghenion y gwasanaethau a ddarperir ar gyfer trigolion Gwynedd. Law yn llaw â hyn byddwn yn cadarnhau ein trefniadau gweithio hyblyg a gweithio hybrid.

Cyfraniad at y 5 Ffordd o Weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

	Hirdymor	Atal	Integreiddio	Cydweithio	Cynnwys
GWYNEDD GYFARTAL - Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg					
Sicrhau tegwch i bawb	✓	✓		✓	
Merched mewn arweinyddiaeth				✓	
GWYNEDD YFORY - Rhoi'r cychwyn gorau posibl mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc					
Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar	✓	✓	✓	✓	✓
Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu	✓	✓	✓	✓	✓
Ymestyn cyfleoedd cymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir	✓	✓	✓	✓	✓
Gweithredu ar gyfeiriad strategol 10 mlynedd ar gyfer addysg yng Ngwynedd	✓	✓	✓	✓	✓
Adolygu a gwella'r ystod o ddarpariaethau cynhwysiad yng Ngwynedd	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD LEWYRCHUS - Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng					
Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld gynaliadwy	✓	✓	✓	✓	✓
Adfywio cymunedau a chanol trefi	✓	✓	✓	✓	✓
Creu'r amgylchiadau gorau posibl yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu	✓	✓	✓	✓	✓
Cefnogi pobl Gwynedd mewn i waith sy'n eu galluogi i gyflawni eu potensial	✓	✓	✓	✓	✓
Cadw'r Budd yn Lleol	✓	✓	✓	✓	✓
Strategaeth Datblygu Economaidd Gwynedd	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD GLYD - Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau					
Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol	✓	✓	✓	✓	
Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd	✓	✓		✓	
Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD OFALGAR - Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau					
Moderneiddio ein hadnoddau gofal i gwrdd ag anghenion y dyfodol	✓	✓	✓	✓	✓
Defnyddio mwy ar dechnoleg i wella gallu trigolion Gwynedd i gael mynediad at gefnogaeth a gofal	✓	✓	✓	✓	✓

Cydweithio gyda Gwasanaethau Iechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned	✓	✓	✓	✓	✓
Datblygu cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth		✓	✓	✓	✓
Llechen Lân	✓	✓		✓	✓
Datblygu ymhellach y ddarpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan	✓	✓	✓	✓	✓
Sicrhau bod cefnogaeth amserol a llawn i'w gael i gefnogi pobl i allu byw adref gyda'u teuluoedd	✓	✓	✓	✓	✓
Cefnogi Llesiant Pobl	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Awtistiaeth	✓	✓		✓	✓
GWYNEDD GYMRAEG - Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posibl i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned					
Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd	✓	✓	✓	✓	✓
Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi	✓	✓	✓	✓	✓
Nôl i Wynedd	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD WERDD – Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd					
Gweithredu ar risgiau llifogydd	✓	✓	✓	✓	✓
Gwastraff ac ailgylchu	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur	✓	✓	✓	✓	✓
Teithio Llesol	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Datblygu Lleol newydd	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD EFFEITHLON – Sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon					
Datblygu diwylliant y Cyngor	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Digidol	✓	✓	✓	✓	✓
Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol	✓	✓	✓	✓	✓